

El Gironès

ANY II

NUM. 71

Redacció i Administració:
RAMBLA DE LA LLIBERTAT 12.— Pral.

Dijous 10 de Maig de 1917

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre 1'50 ptes.
Numero solt 0'10 "

El nacionalisme en la política gironina

L'últim dia parlàvem a grans trets de la creixença del nacionalisme gironí; avui tindrem que referir-nos a les manifestacions d'aquella creixença, esdevingudes realitat maravellosa, segons testimoni incontrovertible de la història anecdòtica de la política gironina.

El nostre Nacionalisme és d'una màxima ponderació; ell és el moll de tota la vida política de Girona; ell és l'esperit únic que imprimeix una decisió.

Are que es a d'actualitat la terminologia i el tecnicisme militar, podríem dir que 'l nostre Nacionalisme es com un exèrcit que combat sempre portant una iniciativa en les operacions, plantejant als contraris els termes de la lluita i obligant-los a acceptar batalla sobre llaes massurians.

Aquesta iniciativa es conseqüència immediata de la nostra manera de ser, de la manera de ser de la política honrada, que a una finalitat ennoblidora, hi porta una solidíssima preparació esperitual, cultural i tècnica, amb un sentit molt alt d'afirmació i construcció.

Exemples? Tants com se vulguin. Vagin uns quants per mostra.

Mirem lo que passava i passa al Ajuntament.

Quan els nacionalistes inspiraven en certs aspectes la actuació municipal, batgeva en les ertes parets de cà la Ciutat, un cert aleteig, que si no era en un sentit emotiu, era per lo menys un moviment. En aquell temps hi havia entre 'ls components del consistori sinó una cordialitat, una relació; hi havia una determinada bona fé. Qui tenia una iniciativa? Els nacionalistes. Els altres seguien o no, segons era la relació momentània que amb els nostres tenien.

Are des de que arràn les passades eleccions legislatives, fou sorollosa la ruptura, amb els altres components, i acreixé l'inquina en contra nosaltres del informe bloc, una ombra de grissor plana per la casa comunal; permisos d'obres, instal·lacions de motors etc.

Passar a comentar la tasca constructiva de la Diputació gironina, seria feina massa llarga per un sol article, valdrà més que ho deixem per successives ocasions.

En la vida periodística l'exemple ha sigut notabilíssim. Hem iniciat les nobles campanyes d'opinió; el joc ha trobat en nosaltres un enemic tenaç; l'instrucció tècnica obrera sols per nosaltres ha sigut defensada i planejada; els valors artístics de la Ciutat nostrada han tingut en les pàgines dels nostres periòdics una veritable ponderació.

En lo únic que no havem tingut iniciativa ha sigut en les campanyes estridents o de difamació, i si alguna vegada en justa defensa hem respost amb tò airat o violent no ha sigut pas a despit de la educació ni la decència. En bona fé no poden pas mostrar a la llum les seves credencials de puritat, homes que s'afirma cobren del joc i dels emigrants, i que 's diu tenen la caixa de cabals en un

munt d'expedients d'una oficina.

En resum volen un argument definitiu, que evidència la màxima ponderació del Nacionalisme en la vida gironina i que alhora es una absoluta consagració de triomf?

Ho deiem ja en la nostra Memoria retglamentaria, a primers d'any.

Fora de Barcelona, es a Girona, on més influx col·lectiu té el nostre Ideal. Contra el nostre poder no sols han tingut que ajuntar-se tots, sinó que nosaltres hem esborrat als altres estols polítics el seu particular denominador, per a conglomerar-los en un denominador comú i únic: l'odi al Nacionalisme.

Voleu més? Encara hi ha més. Ho indicàvem l'altre dia. La gent està dividida en dos bàndols, o amb nosaltres o contra nosaltres; hem gairebé acabat amb els termes mitjos.

Després d'això ja no pot venir res més, car després d'això vé ja l'unanimitat, i aquesta amb les passions dels homes es impossible.

Hem arribat a dalt del cim; aquí alçarém les tendes, mentre anem bastint la Ciutat Nova, a la faisó de la nova Catalunya, i mentre anem esperant la vinguda de nous proselitats, que volen viure més intensa i forta la vida, cobricelats per el cel blau de la Patria.

J. DE CAMPS I ARBOIX

Un triomf i una esperança

La passada setmana fou de magnífics resultats pel catalanisme militant. Els nostres homes que exerceixen una missió de Govern tingueren una consagració solemnia.

A Barcelona En Prat de la Riba, el genial definidor de la Nacionalitat Catalana, fou exaltat i sublimat per tot un chor d'elogis a la seva mentalitat i al seu geni com a estadista i com a polític.

Homes de tots els partits des de el jaumista Sr. Argemí fins al lerrouxiista Mir i Miró (el de les grans llaunes) varen reitre el seu tribut al President il·lustre de la Mancomunitat. Mai potser havia sigut tant unànim l'admiració.

A Girona En Agustí Riera es enlairat per quarta vegada al silló Presidencial. Els seus prestigis, la seva labor honrada, la seva actuació feconda, el seu nom immaculat, poden més que totes les miseries i que totes les males passions; poden més que totes les intriges d'un recó de café; que totes les maquinacions del geni del mal, represenat en política per un Governador desaprensú.

Els homes de cor, els de seny clar, senten el vassallatge de lo que 'n la vida té un valor positiu i no poden sustraure's a l'influència seva. Sols una follia, sols un desbordament passional en plé desenfré pot esborrar aquest influx i llençar a un home pels camins d'un odi encés, que

deixa orb al cervell i sembra en el cor la mala herba de sentiments averiats.

A Tarragona i a Lleida triomfà també l'esperit de la terra, el sentit autonomista i nacionalista que campa en terres fèrtils com fruit de benedició.

La jornada darrera ha sigut doncs un triomf més en aquest rosari de triomfs del veritable sentiment catalanesc, que acabarà per imposar-se d'una manera definitiva.

I aquestos triomfs son noves de futures i esplendents esperances.

La Mancomunitat arrelarà més ferma i més potent en les entranyes de la Catalunya nostra, com a símbol únic de redempció en l'actual estat de coses.

La Diputació de Barcelona seguirà la seva admirable labor, per estímul de l'Espanya entera; per exemple de lo que sab i lo que pot el Nacionalisme.

La Diputació de Girona emularà la gloriosa tradició de la de Barcelona, i a casa nostra serà també un cas viu i palpable de lo que significa i val tenir governants entesos, honrats i patriotes.

Sobre les terres gemades de Lleida i Tarragona l'arbre de la deslliurança donarà fruits, i el caciquisme nefast fugirà com au nocturna de la llum del sol que vivifica.

I demunt de Catalunya entera, hi haurà el símbol d'una novella renovació, pressagi d'aquella renovació definitiva que tindrà la Patria Catalana un jorn, que Deu apropi.

NACIONALISME

Catalunya

Per manament de la llei, se han constituit les noves Diputacions provincials. Se han elegit els presidents i el nacionalisme ha triomfat. Les males arts del caciquisme ha posat en joc totes ses forces; més la realitat ha demostrat que sols el nacionalisme te força; que sols aquest ideal es vida.

Barcelona, Girona, Tarragona han posat al cap de ses Diputacions il·lustres nacionalistes. En Prat de la Riba, mestre egregi del nacionalisme; En Riera d'extraordinaria popularitat i de just renom científic; En Mestres qui maldament afirmi com a qüestió previa, el republicanisme, és provadament i característicament nacionalista, son les tres personalitats garantia de la més ferma continuació del brillant historial catalanesc de les Corporacions que juntaràn els nous elements amb els vells per a la nostra més prometedora, més representativa institució: La Mancomunitat.

Biscaya

La sembra del nacionalisme català a les terres basques, ha esclatat amb una vida exuberant. Ha enfonsat al enemics de l'ànima nacional i dels interessos de Biscaya. Els diputats nacionalistes han elegit president de la Diputació basca al ferm nacionalista Sr. Sota. D'aquí endavant la Diputació basca serà representativa del poble basc.

Valencia

Sots la presidència del diputat a Corts

En Joan Ventosa i Calvell s'ha celebrat a Barcelona, una reunió per a tractar de la próxima vinguda de valencianistes senyalada pel dia 17 del mes que som.

Un important boldró del Rat Penat i un altre no menys important de la Joventut Valencianista, passaràn a Barcelona quatre dies, durant els quals seràn celebrades nombroses festes de germanor i esperit nacionalistes. Volen remerciar l'agraïment del nacionalisme valencià envers Catalunya, per sa campanya intensificadora del nacionalisme.

J.

VIDA CATALANA

EN PAU CLARÍS.

Diurne prop-passat se celebrà a la ciutat comtal la festa dels Jocs Florals: institució catalanesca: festa ben catalana: que renovellà la llevor nacionalista latent en l'esmortuïment be massa llarc de la nostra terra.

Després de la Festa, l'Ajuntament, Consistori, i una gran gentada, anarèn al Saló de S. Joan a inaugurar l'estàtua d'En Pau Clarís, que ocupa el lloc que ocupava la d'En Rafel de Casanova al costat de l'arc de Triomf.

En Pau Clarís era un català «de cap a peus»; un eminent patrici que recordava les virtuts espartanes; un gran orador popular en tota la nostra terra; canonge de la Seu d'Urgell, representà aquell Capítol en algunes Corts Catalanes i especialment les que es reuniren en 28 de mars de 1625 a Barcelona, davant de les quals el Rei d'Espanya Felip IV, jurà respectar i fer respectar els usos, costums i lleis (les llibertats) de Catalunya i solament després d'aquell jurament els diputats de Catalunya li prestaren jurament de fedeltat i homenatge; fou en Pau Clarís president de la Generalitat de Catalunya, entitat sobirana que tenia per missió vetllar per l'estricta compliment de les costums i al peu de la lletra les «Constitucions» i «Usatges» i les llibertats de la terra.

Ell fou qui s'encarà contra el Govern del Rei que tenia una gran lenitut i quasi complicitat en els robos, assassinats, exaccions oneroses, saqueigs de temples i crema del Santíssim Sagrament als pobles gironins de Santa Coloma de Farnès i Riudarenes i als vallesans de Cardedeu i La Garriga, que acabaren amb la paciència i humilitat dels catalans, que s'alçaren al crit de ¡visca el Rei! i ¡muira el mal Govern!; provocant l'avalot dels «Segadors», els qual invadiren la ciutat i, enderrocant les portes de la presó, deslliuraren els diputat Tamarit i Vergés, presos.

Besllums

EL RAM DE FLORS

Un bell obsequi, un ram de flors. Com fan goig les roses en eses, les margaridoies, violes i caps blaus, demunt una taula de treball!

Un ram de flors més que mai en fa

**XACOLATES
JUNCOSA**

Desde 1'00 a 5 ptes. els 400 grams
Perfumats amb vainilla, canyella
i altres gustos.

Especials: Per la Homeopatia;
Extra-fi i estil Suis en tauletes de 100 grams per a
menjar-lo cru

Gran assortit en pastilles; Napolitans a la crema, Desde-
junis, Croquetes, Pastilles Fines i altres classes.
Selecte assortit de bombons a la altura de les
millors cases estrangeres.

Cacau soluble: Esquisit desdèjuni, gran recons-
tituient per a persones delicades
Casa especial i de gran fama per sos cafés torrats
sens evaporació.

De venda en la sucursal. — CIUTADANS. 4.

COLMADO GELABERT

dolça companyia en les hores caldes d'amor intel·lectual, i allavors també més que mai ens conforta per l'ironia subtil que escampa com un somriure de dama, sobre l'austeritat dels llibres.

Passo ara els meus ulls sobre les *Meditations Mataphysiques* de Descartes, i lleigeixo en la segona de les seves especulacions, escolteu:

«Aquest troç de cera que ara ting en els dits fa poc que ha sortit del rusc, i no ha perdut encara la dolçor de la mel que contenia, reté igualment una mica la baume de les flors d'ahont la mel ha sigut recollida, el seu color, la seva figura em son ben patents, trobo qu'és dur, fret i si'l deixeu caure sentiu algun bruit. Totes les dades que poden distintament fer conèixer una cosa material, es troben aquí. Doncs, tinc de conèixer bé lo que es aquesta *morceau de cire*. Però vet aquí que mentres així medito, l'acoso al foc, i lo que li quedava de sabor s'exhala, la o'or s'evapora, el seu color cambia, la seva figura es perd el seu volum augmenta, es torna líquid, s'escalfa, no dona cap bruit al caure. Es la mateixa cera lo que resta després d'aquest cambi? Hem d'afirmar que sí, d'aixó ningú en dubta. Que es doncs, lo que regoneixem de aquest troç de cera? Certament res de lo que notàvem per mitjà dels sentits, perquè, totes les coses que creixien sota el gust, l'olfat, la vista i la oït es troben canviades. Penseu ara que aquesta cera no era: ni aquesta dolçor de mel, ni aquesta agradable flaire de flors, ni aquest color ni aquesta figura ni aquest bruit, sino solsament un cos, que un xic antes s'hem feia sensible baix aquestes formes, i que ara s'em fa present baix unes altres. Considerem-lo així atentament i despreciant totes les coses que no pertanyen a la cera, veïam lo que queda. Certament no queda res més sino *quelque chose d'étendu*».

Després de llegir aquesta forta meditació de Descartes, guaito les flors delicades tot concirós i subjugat per la força d'aquest raonament metafísic, repeteixo angustiosament del bell ram estimat les paraules tràgiques, *quelque chose d'étendu*. Però al instant mateix sento el finíssim perfum de les roses i el de les flors d'acacia i fan festa els meus ulls amb el color dels clavells rojos i de les camelies color de carn, que tot encisant-me em fan oblidar completament profundes meditacions; i allavors, ingenuament, davant la galana toia deixo correr a plaer les meves estimacions, m'ubriago amb els rics colors i tot olorant també i palpant també, aixó... aixó que escapa a la raó.

GLAUX

**Excursionistes! Calçat de SPORT
Casa Avellí.—Ballesteries, 25**

DE LLAGOSTERA

Amb indescribable entusiasme s'inaugurà a nostra vila el nou local del «Centre Regionalista» lo que donà motiu a una serie d'actes que satisfieren els sentiments de tots els bons patricis.

Dit local ocupa un espaiós saló a primer pis de la Plassa de l'Indústria, punt el més cèntric de la població; està ricament decorat i sa ampla balconada lluita andomassada amb els vistosos colors de las barres catalanes.

Al matí es congregaren en el seu saló gran nombre de socis per a saludar la nostra ensenya la que fou issada majestuosament per el president del «Centre» D. Josep Raset. Fou un acte emocionant i al onejar al vent l'ampla bandera barrada, els presents se descobriren, mentres l'orquestra omplien l'espai amb les armonioses notes de la xamosa sardana: «La Santa Espina».

Nostra hermosa dansa fou llarga estona puntejada pel poble del que es destacaven formoses damiselas que ricament abillades donaven al acte una simpàtica nota de color i bellesa.

Acabat aquest la Junta del «Centre» fou cap a l'estació ont arribà el digníssim President de la Diputació provincial de Girona D. Agustí Riera el que personalment venia a saludar als amics de Llagostera.

Aven dinat en el espaiós saló del «Centre» es donà una conferencia que anà a càrrec del Sr. Riera a qui presentà amb un bell parlament el soci i distingit metge de la vila Sr. Martínez.

El conferenciant amb sa autoritzada paraula comensà demostrant la forsa del Regionalisme arreu de nostra terra, forsa, digué, que avui dia per a combatre-la s'han d'unir tots els partits polítics i de camps diamerament oposats i així formats en bloc d'odis i rencunies donen l'empenta i... s'estrellen.

Parlà de las ventatjes grans que porta l'actuació catalanista com se demostra amb els problemes que ha resolt la Mancomunitat Catalana en les qüestions d'ensenyansa, obres públiques etz.

S'estengué llargament al tractar de la actuació de la Diputació gironina amb ses obres de beneficència i instrucció, tinguent al auditori pendent de sa eloqüència i claretat per espai d'una hora.

El públic que ompienava el local coronà la brillant disertació amb una ovació delirant.

Al vespre per remat de la festa es celebrà una vetllada literaria-musical a la que concorregué un públic selecte, format per las famílies més distingides de la localitat.

En l'escenari del «Centre», que està ricament decorat comensà per donar un concert el «Trio Gelabert» executant amb

finura i art esquisit belles composicions musicals que foren ap'audidíssimes.

Els consocis senyorets Marínez i Companyó recitaren magistralment hermoses poesies catalanes que foren molt celebrades.

Seguidament l'eloqüent orador senyor Pelai Vidal de Llobatera fill benvolgut d'aquesta població donà una conferencia glosant el tema «El nacionalisme i la política local». Amb la facilitat de paraula que el caracteritza anà desgranant la seva peroració que impresionà fortament al auditori, i que esclatà al final en una ovació que durà llarga estona.

Finalitzà la festa amb el quadre «Catalunya» i la xistosa comedia «L'ànima en pena» que posaren en escena distingits socis de la *Secció d'Art i Sport* que foren llargament aplaudits.

A la Junta del «Centre» nostra més coral enhorabona, i que procuri sovintegin aquestes vetllades tant culturals i agradables.

7 Maig de 1917.

Un soci.

*Hem rebut el següent document,
que publiquem amb molt gust.*

Al nostre poble:

El Govern francès, a petició del Consell general del Ariège, resoldrà molt aviat sobre la execució d'un projecte segons el qual es portarien por conducció soterrània a la vertent oposada a Espanya els vint millons de metres cúbics d'aigua que per terme mínim es compten en l'estany pireneic de Lanós, privant de son caudal el riu Carol que fecondisa una part important de la Cerdanya espanyola, en que ha donat lloc a innombrables aprofitaments industrials i agrícoles; i el riu Segre, aont es sapigut que han produhit un desenrollo extraordinari de riquesa.

Si es portés a la pràctica l'esmentat projecte, haurien de tancar-se les importants fàbriques instalades en dites comarques; la Cerdanya espanyola i sa capital Puigcerdà quedarien ferides de mort i veurien en unada llur agricultura, que fertilitzen des de temps immemorials les múltiples cequies derivades del Carol i les valls del Segre en tota llur extensió sofririen tals i tan enormes perjudicis, que arribarien a motivar un verdader trastorn econòmic i social.

El Consell general dels Pirineus Orientals al qui pertany Lanós i en qual demarcació radiquen així dit estany com la vall del Carol, en la sessió de 16 del mes corrent s'oposà per una unanimitat al projecte, que ha agitat l'opinió de tal manera en la Cerdanya francesa i en tot el Roselló, que el Ministre d'Obres Públiques ha promés no resoldre fins haver escoltat als representants parlamentaris del esmentat departament.

Mes com el del Ariège, interessat en sentit contrari, no deixarà per medi dels seus de ponderar les aventatjes del aprofitamen hidràulic que per a la producció de força s'atribueixen al projecte, seria molt de témer que prosperés, malgrat constituir una anomalia jurídica, si no es promogués a Espanya la més vigorosa defensa de nostres drets en perill i si no amparessin aquestos drets amb la urgència i la energia necessaries els Ajuntaments i Diputacions provincials, la Mancomunitat de Catalunya per lo que afecta als interessos de la major part de la mateixa i el Govern de S. M., quals prerrogatives en aquella esfera que atany a la seva jurisdicció s'han desatés en absolut fins avui.

Eixes prerrogatives, que fins en el cas de no existir tractats serien dignes de respecte, perquè a tot Estat incumbeixen

el dret i deurer de protegir els interessos lligítims i els drets adquirits per sos sotmesos quan son lesionats per part de tercer, foren regonegudes per el Govern francès al sotscriurer a Bayona el 26 de maig de 1866 l'«Acta adicional» als tres tractats de límits entre Espanya i França.

Segons l'art. 8 de dit conveni, queda limitada per ses disposicions la sobirania territorial a qual subjecció es declaren les aigües d'us comú entre abdós Estats. En l'art. 9 es consigna el reconeixement de tots els aprofitaments obtinguts per raó de títol o de prescripció, els quals vindrien a anorrear-se per el projecte de que es tracta; en l'art. 10 es declara que el caudal excedent que hi haja deuré dividirse entre abdós paissos; en l'art. 11 (aplicable de ple a la qüestió), s'estipula que: «Quan un dels Estats es proposi fer treballs o noves concessions que puguin alterar el règim o el caudal d'una corrent, de quals aigües guadeixin en la part inferior o oposada riberencs del altre pais, es donarà avís anticipat a l'Autoritat superior administrativa de la provincia o departament del qual aquest depengui, per l'Autoritat anàloga en qual jurisdicció es pensi executar el projecte, per a que si s'ocasiona lesió en els drets de la sobirania limítrofe, es pugui reclamar amb temps a qui correspongui i no es perjudiquin els interessos que poguessin veurers compromesos per una i altre part» i en l'art. 15 i el 16 es prevenen els cassos de divergència, es disposa que quan sia ajena a la via contenciosa es tramitarà la reclamació per les respectives autoritats dels riberencs, per a que resolguin «de comú acord» l'assumppte, s'encomana aquest a les autoritats superiors administratives de la provincia o departament dels dos Estats en els cassos de incompetencia, de discordia o d'alçada i s'estableix, per últim, que «en el cas de no avenir-se, es sotmetrà la divergència als dos Govers».

Segons lo ja esposat, i davant del text ben clar i terminant de obligacions tan solemnes, no hi cap petenirer que la qüestió es reduexi ni pot reduir-se a un problema interior de la administració francesa: afecta fonamentalment a interessos quantiosíssims del nostre pais qual lligimitat està fora de tot dubte i qual respecte exigeix la justícia i afecta, finalment, com ja s'ha vist, als furs de nostra sobirania, que no pot permanceixer impassible davant de la preterició i del imminent perill de infracció de tants drets espanyols, comprenent en're aquestos el de les autoritats administratives locals i provincials a les que el conveni internacional vigent regoneix competencia i inclòs fins el de la propia jurisdicció sobirana per a resoldre en definitiva amb el Govern francès.

Solicitem del d'Espanya que iniciant amb tota la urgència del cas la oportuna negociació diplomàtica recabi d'aquell el respecte integral dels drets incontestables tant particulars com col·lectius, que el projecte lesiona: confiem i anhelem que aquest sia rebutjat per el Govern del noble pais germà i veí, ofegant així en germe tot perill de discordia i pertorbació: perquè al fi i al cap no volem més que continuar guaint en pau i armonia de lo que es nostre: de lo que pertany a nostre patrimoni individual i col·lectiu, a Catalunya i a Espanya.

Al defensar-lo cumplim un deure i esperem dels nostres conciutadans, dels Ajuntaments i Diputacions interessats, de la Mancomunitat de Catalunya i del Govern, que, al apoiar-nos, compliran el seu. Barcelona, 29 d'abril de 1917.—Eusebi Bertrand i Serra, Diputat per Puigcerdà.—Comte de Fígols, Frederic Rahola i Joan Vallés i Pujals, Senadors per Girona.—Felip Rodés, Diputat per Balaguer.—Ricard Ramos, Diputat per Lleida.—Josep Zulueta, Diputat per Vilafranca.—Emili Junoy, Senador per Lleida.—Mi-

quel Salvadó.—Rafel Gay de Montellà.—Ramón Albó i Martí.

Les adhesions i demés correspondències deuràn dirigir-se al Sr. President del Comitè, Excm. Sr. D. Eusubi Bertand, Trafalgar, 50, Barcelona.

Curs d'Història de Catalunya

LLIÇÓ VINTISSIS

Sobressurt en el regnat de Jaume I el nom de Sant Ramon de Penyafort, un dels homes més eminents de nostra terra que compilà per encàrrec del Sant Pare, l'important obra de Dret Canònic titulada *Decretals de Gregori IX* i un llibre per als comerciants barcelonins, les «Obligacions comercials».

Demanaren protecció al comte-rei l'emperador de Constantinopla i el Kan de Tartaria que estaven greument amenaçats pel Soldà de Babilònia, coneixent-els hi En Jaume la protecció demandada però amb la condició de que l'ajudarien en la conquesta de Terra Santa. Obtinguda contesta afirmativa armà el nostre rei en el port de Barcelona, 20 naus de grós calat i 12 galeres, sortint de dit port acompanyat de sos dos fills naturals, Pere Fernández i Fernàn Sánchez, dels Maestres de l'Ordre dels Templaris, dels Hospitalaris i de l'Ordre de Santiago amb un nombre sèquit. Aquella grandiosa expedició hauria portat el nom i domini de Catalunya fins a Palestina, si una forta tempestat no hagués, en aigües de Menorca, debaratat aquella poderosa armada.

Cridà poderosament l'atenció del Monarca el Migdia de França on Felip l'Atrevit, primogenit de S. Lluís, atacà al seu feudatari, Roger, comte de Foix. Interessat nostre Monarca pel de Foix, son feudatari, s'avistà amb Felip l'Atrevit en l'abadia de Ballbona, més no havent-se conformat el de Foix, amb l'acord de son apoderat, fou pres i batut per l'Atrevit tinguent el Monarca que donar els castells de son feu per a posar en llibertat al orgullós comte. En aquell temps, el Rei castellà Alfons X, *el Sabi*, gendre del monarca aragonés, demanà a n'aquest auxili per a guerrear contra els moros fronterius que amb ses contínues correríes li desbarataven els conreus i li malmenaven tot. La noblesa catalana s'hi negà però a la primavera següent, hi anà el Rei, i quedà molt content de que Murcia estés tan ben concurada.

En aquell temps est. va en guerra el Rei de Fez contra el del Marroc; el nostre Monarca hi intervingué agafant el partit del de Fez i envià una armada contra Ceuta, de la que s'apoderà.

Els últims anys del regnat d'En Jaume tenien d'èsser de amargura: la Confederació eren un seguit de contínues lluites que si duraven serien la seva decadència. Se celebraren Corts a Lleida per a que acabés aquella desastrosa lluita entre cristians, però les riva i ats dels dos germans, Pere i Fernàn, tenien que acabar d'una manera desastrosa.

Fernàn Sánchez es tancà en el castell de Altillón però veient que no hi estava segur es refugià en el de Pomar, en la ribera del Cinca, no tardant molt son germà Pere, en posar-hi setge; en Fernàn es vestí de criat mentre el criat es posaba sos arres i mirà de fugir en la confusió del combat, però ses esperances de salvació falliren i quan menys s'ho pensava es trovà davant de son germà qui al regnéixer-lo, brillà en sa mirada la sed de venjansa i manà que'l tiessin al Cinca, que banyava les muralles del castell. Aquesta fou la trista fi del desdixat Fernàn Sánchez, encenguent-se més la guerra civil i les ives de la noblesa.

Es fortificaren el comte de Empuries a Castelló i Dalmau Rocaberti a Llers per

a fer guerra a D. Jaume, el qual s'apoderà de Castelló d'Empuries, La Bisbal i de Calafuse, pobles d'Empuries, i del comte que li entregaren els seus mateixos partidaris. La guerra prometia ésser duríssima, sagnant i desgarradora si greus notícies no haguessin sigut portades a temps.

Una allau de fills de l'Islam havia atravesat l'estret de Gibraltar i derrotat tres vegades consecutives a Alfons X *el Sabi*, gendre del nostre Monarca i sa tristesa creixé més, puig tenia un fill, que era arquebisbe de Toledo i al pensar en el perill que l'amenasava se'n anà cap a Murcia a deturar aquella allau a la que s'havien ajuntat els moros de Granada però foren derrotats dos vegades i allavors l'alt En Jaume va caure malalt, però quan tingué notícies de la seria derrota de Luchent, es feu portar amb una llitera al camp de batalla per a acabar sa vida, gloriosa, guerrejant contra 'ls moros, mentre son fill Pere tornava victòs a besar al seu pare, i allí en la ciutat d'Alcira, davant l'expectació del exèrcit i dels nobles, entregà al seu fill Pere la seva espasa amb la que sempre havia sortit vencedor i abdicà en son favor la Corona.

AGRE-DOLÇ

El nostre *D. Juan* de la Pujada del Carme, pot ja preparar el seu proper viatge a Madrid, amb plena tranquil·litat.

El resultat de la constitució del Cos Provincial l'ha consagrat d'estratega i l'ha coronat de glòria.

Quan parli amb «maestro» Burell podrà demanar en justa compensació un ascens.

L'home que fa sortir triomfant a un Sr. Fernández, burlant amb la pinxeria la voluntat del cos electoral; l'home que detura el joc i posa a ratlla a l'immoralitat; l'home que posa en joc tota mena de vergonyoses conxorxes per a arrencar la Diputació de mans nostres, està en *pleno èxito*, com els jaumins, sos millors aliats.

El Sr. Prida quan arribi a Madrid, pot entrar-hi com a campió, vestit de Lohengrin, i bogant en una gòndola sobre aigües (?) del Manzanars. Si vol li faràn de cige el Sr. Font o el Sr. Rahola.

Aixís estarà en caràcter; llàstima em però que faltarà el detall del cige blanc, perquè els Srs. Font o Rahola son aus... molt grises.

Una anècdota xocant posa en relleu el valor de les conviccions dels nostres adversaris.

Preguntat un Sr. Diputat anti-nacionalista, del perquè se retiraren de la sessió constituent de la Diputació Provincial, quan hagueren pogut assistir-hi i votar en blanc, và contestar:

—Oh amic! qui assegura a vos que tots haguessim votat en blanc? Lo millor ha sigut evitar tentacions.....

El director de «El Norte» ha sigut processat per injuríes a la força armada amb motiu d'uns articles sobre el contrabandol a Fransa.

Nosaltres per *humanitat* ho lamentem, encara que fassi bó mirar els braus des de la barrera.

El Sr. Gomis Llambías, està foll contra nosaltres i vol llençar el pes de la seva ira demunt dels nostres caps.

El Sr. Gomis Llambías no 'n té prou d'haver publicat aquells inefables «Cuentos del Sábado», amb aquell pròleg prometedor de benaurances.

El Sr. Gomis Llambías vol descendir encara més en la perdicent del humorisme.

I en bona fé ens sembla que riurem fort i bé.

Anunci: Se desitjaria sapiguer lo que val l'amistat d'un Governador Civil.

El director de «El Norte» en donarà raó.

S'anuncia l'aparició d'un periòdic orgue dels liberals anti-rouristes.

Nosaltres el saludem per endavant, ansiosos de que vingui a la llum, i de saber quan durarà.

Girona es la Ciutat de la Prempsa... efimera.

L'orgue del maurisme local, «Patria» surt tot moix i tristoi per el resultat de la constitució de nostre Diputació. Casi no te esma més que per a copiar el discurs que el Sr. Maura ha pronunciat ultimament a la plaça de toros de Madrid.

Ya comprendo tu aflicción,
Patria, y escucho el concierto
que nos das, tocando a muerto,
por *D. Juan*, tu campeón.
Triunfó en maldita ocasión
con sus *bárbaras* legiones,
el *Jalif* de Romanones,
el de los gestos vulgares
y estrafalarios andares.
Cayó en estas elecciones.

El corresponal de «El Debate» a Girona, no es pas un fidel informador.

Figurint-se que publicà el dit periòdic un telegrama, fetxat en nostra capital el dia 3 del corrent en que s'asegura que *el asunto* de la Presidencia de la Diputació *darà juego*, perquè el senyor Governador Civil no vol inaugurar les sessions, per no ser vàlida l'elecció del Sr. Riera.

Efectivament, el dia 2, a la una de la tardè, el Sr. Governador Civil presidia la primera sessió del període i pronuncia el discurs de consuetut, per cert ben impertinent.

Que no se'n desfassi del seu corresponal a Girona el confrare madrileny.

L'aixerit *Clar i net*, en sa primera tocada, nos dedica algunes notes, que son afinades i justes, però que, noblement, nosaltres transmetem als nostres caixistes.

A cada hu el que sigui seu.

NOVES

Schola Orpheónica Gironina: Sabem que aquesta entitat, reingressada de ben poc a la vida artística gironina, esta preparant-se per a concórrer al Homénatge al Orfeó Català, que tindrà lloc ben aviat a Barcelona.

Malgrat l'Ajuntament hagi denegat (éll sabrà perquè) la justa petició d'una subvenció per a ajudar a pagar les despeses de l'anada, es punt d'honor de tots els qui a Girona estimem les coses de la terra, el procurar, amb nostre concurs individual, que sabem se demana, pugui lograr l'*Schola* sos lloables propòsits.

L'ensaig de les composicions que deuràn executar-se en la festa està molt adelantat, i l'entusiasme entre els orfeonistes es gran.

Consistori dels Jocs Florals de Girona: Se convoca a tots els Srs. Adjunts a la Junta General retglamentaria que tindrà lloc el prop vinent dimarts, dia 15, a les 7 de lo tarde, en el Centre Català. Deurà fer-se en la mateixa l'elecció de nou *Consistori*. Per A. del C. Francesc Ribas, Secretari.

Diuenge passat va celebrar-se amb éxit complert, en el local de la societat obrera «La Amistat» la Vetllada organitzada per la associació «El Arte del Libro».

Tots els números foren molt aplaudits per la nombrosa concórrència que assistí al acte.

Rebin els organitzadors del mateix nostra enhorabona.

Ha aparegut el primer número del nou periòdic local *Clar i net*. Fou sa aparició un verdader éxit, merescut en veritat, doncs es xiroi i ben fet de veres.

Li desitjém llarga vida.

Per al 4 del vinent Juny està anunciada la boda de nostre amic caríssim En Jaume Bosacoma i Pou, Registrador de la Propietat de Viella, amb la bella senyoreta Na Concepció Pujadas.

V *Concurs Nacional d'Història de Catalunya*.—Hem rebut, i molt l'agraim el nomenament de Membre de la Comissió Cooperadora de l'esmentat «Concurs» a favor de EL GIRONÈS.

Tambè hem rebut un Qüestionari redactat per la Comissió Delegada de la «Proteçora» a Girona, i que, encara que no tingui caràcter oficial, servirà no obstant admirablement per als que vulguin presentar-se a dit «Concurs», celebrador per les vinentes Fires de St. Narcís.

Els que desitjin posseir el dit «Qüestionari» que es completíssim, doncs coné 70 planes, poden adquirir-lo en les llibreries per el preu de 0'25 ptes.

Ha sigut nomenat Vicari de la parroquia de St. Feliu d'aquesta ciutat, havent ja prés possessió del càrreg, el que era fins are Vicari de Llagostera, nostre bon amic Mossén Antón M.ª Roquet.

En el concurs de la revista teatral barcelonina, «El Xerraire» han sortit elegits primers actors per el teatre català Romea, en Jaume Borràs, l'Enric Giménez i en Joan Santacana.

Ha mort a Blanes el renomnat metge D. Joaquim Albareda.

Rebi la seva distingida familia, especialment son fill D. Francisco, nostra péssam més sencer.

Ahir morí a Madrid D. Josep González Jubany, ex-candidat a la Diputació a Corts per aquest districte.—A. C. S.

Ha mort en aquesta capital el Veterinari D. Benet Alemany.

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes

de Viuda de

JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

La representació
de les acreditades màquines per
a cosir i brodar

WERTHEIM

la te en

Ramón Boix

Ballesteries, 17.-GIRONA

Representació de màquines de totes marques
Agulles, bobines i demés peces
de recanvi.

F. SOLÀ**Optic i Joier**

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA**Busquets i Llapart****BANQUERS**

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l' acte,
tota classe de valors nacionals i
extrangers.

Realitzém, amb gran ventatja,
totes les operacions de

**BANCA, BORSA, CANVI
VALORS i CUPONS**

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telefón 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments,
fabricants i particulars.

Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Força, 8, 1er.-Girona

Telefon interurbà núm. 40

Corones dentals Audouard

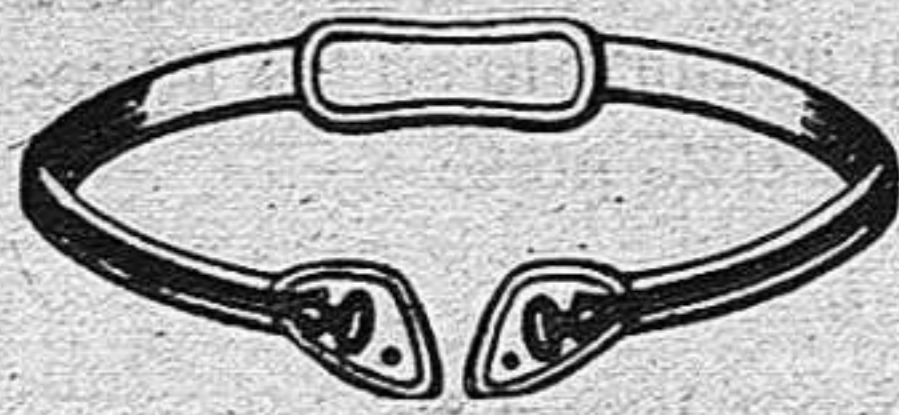
de 21 Kts., fetes a mida i col·locades
en dos hores, estalviant viatges i vi-
sites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiogràfics

d' anomalies de la dentició en els in-
fants i d' enfermetats dels ossos i de-
mès desordres de les sinuositats bucals

PONTS - BRIDGES - INLAYS
i treballs d' or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca**NO EQUIVOCAR-SE**

No ting cap sucursal

Gabinet Ortopèdic per a la colo-
cació de tota mena d' aparells per a
corregir les deformitats del còs humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. — Girona

EL GIRONÉS**PERIÓDIC SETMANAL**

Política. Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. 1'50 ptes.
Numero solt 0'10 "

Se ven a Girona a la llibreria d'en
Francesç Geli, i al Kiosc de na
Joana Marull

**Perruqueria d'en
FERRÁN VILAR**

Ciudadans, 16.-GIRONA

Llissons de 1ª ensen-
yança.

Preparació per a in-
grés al Institut y Escola
Normal.

Teneduria y Nocions
de Francés.

Ferrerias Velles, 27-2.^{on}

Grans novitats per a la propera
temporada d' istiu en la Casa

MANUEL PUJADAS

ABANS (BONET)

Vanos, sombreles i bastons

SABONS*Barangé*

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

SASTRERIA**Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadissims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d' honor en el Concurs de París 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.º

GIRONA**Planxat Modern**

Planxat mecanic de colls i punys amb
rental per un procediment que duplica la
seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó. Plateria, 30.
La Canestilla de Oro. Rambla Llibertat
Lluïsa Sureda. Progrés
Flora Padró. Rambla Verdaguer
Enriqueta Pla. Lorenzana

Tallers: Pujada S Domingo, 1

Banco Catalán

Societat Cooperativa
de Credit i Estalvi

Per a informes dirigir-se a

D. Ramon Carbó, Posada

Progrés, 8, GIRONA

Josep M.ª Riera i Pau

Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

La casa que ven més barato
JOAN MATAS

Rambla de la Llibertat 15

TEIXITS DE TOTES CLASSES I PREUS

Novetats per a trajos de senyora

Genres de punt

Flassades de llana i cotó

Jocs de taula. — Genres blancs

Nubes. — Mantiletas — Mocadors
de seda